

Sygnatura akt XVIII C 2118/17

(...), dnia 17 lipca 2017 r.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 17 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Krzysztof Kurosz

Protokolant:Anna Dudek

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.
przeciwko J. I.

- o zapłatę 7 069,09 zł

1. zasądza od J. I. na rzecz T. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. kwotę 2.779,09 zł (dwóch tysięcy siedemset siedemdziesięciu dziewięciu złotych i dziewięciu groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 5 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty, jak również kwotę 806 zł (ośmiuset sześciu złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nadaje wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt XVIII C 2118/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 kwietnia 2017 roku powód T. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty wniósł o zasądzenie od pozwanej J. I. kwoty 7.069,09 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność wynika z zawartej z pozwaną z poprzednim wierzycielem w dniu 8 czerwca 2015 roku umowy pożyczki.

/pozew k.2-4/

Pozwana nie zajęła stanowiska w sprawie. W dniu 17 lipca 2017 r. został wydany wyrok zaoczny w całości oddalający powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna we W. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek.

Bezsporne

W dniu 8 czerwca 2015 roku pozwana – jako konsument – zawarła z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna we W. – jako przedsiębiorcą – umowę pożyczki, dotyczącej kwoty 10.065 zł (§1), oprocentowanej w wysokości 7 % rocznie (§ 3 pkt 1) na okres od 8.6.2015 r. do 29.5.2017 r.

Całość zobowiązania pozwanego, pomimo określenia oprocentowania na poziomie 7 % rocznie i wypłaty pozwanej kwoty 5.500 zł, określono na 10.065 zł (§ 4).

Umowa przewidywała, że pożyczkodawca pobierze opłatę przygotowawczą w wysokości 275 zł oraz opłatę prowizyjną w wysokości 4.290 zł.

Umowa k. 5 – 6

W dniu 11.9.2015 r. doszło do przelewu wierzytelności przysługującej pożyczkodawcy względem pozwanej na rzecz powoda.

Bezsporne, umowa k. 15 – 16, załącznik k. 22

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest niezasadne w części jaka odpowiada kwocie 4.290 zł zastrzeżonej tytułem opłaty prowizyjnej (§ 4 pkt 2 lit. A) d umowy k. 5).

Jak stanowi art. 720 i nast. k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zawarta umowa stanowi tzw. umowę konsumencką. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

W niniejszej sprawie poprzednik prawny powoda oraz pozwana zawarli na piśmie umowę pożyczki. Faktem jest, iż obowiązek zwrotu pożyczki zależy od wykonania przez dającego pożyczkę własnego zobowiązania. Powód wykazał (poprzez niezaprzeczone przez pozwaną twierdzenie), że dający pożyczkę wykonał swoją część umowy poprzez przeniesienie na własność strony pozwanej określonej ilości pieniędzy.

W takiej zaś sytuacji powstaje obowiązek zwrotu pożyczki przez biorącego pożyczkę. Brak jest natomiast dowodu na zwrot całości pożyczki przez stronę pozwaną.

Niezasadne było jednak 4.290 zł tytułem opłaty prowizyjnej.

Konstrukcja wyroku zaocznego (art. 339 § 1 k.p.c. nie oznacza, że Sąd zwolniony jest z zastosowania przepisów prawa materialnego. Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c., jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, Sąd wyda wyrok zaoczny, zaś zgodnie z § 2 w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Sąd stoi na stanowisku, iż zastrzeżenie wyżej wymienionej opłaty prowizyjnej, jest w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i okoliczność tą Sąd musiał uwzględnić z urzędu. Opłata ta zastrzeżona była w wysokości odpowiadającej około 78 % kwoty pożyczki przekazanej pozwanej do wypłaty. Dokonując analizy treści umowy, Sąd ustalił, że pożyczkodawca stosuje zabieg wprowadzenia dodatkowej opłaty, pomimo, że formalnie ogranicza wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. Pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za tzw. szeroko pojęte administrowanie pożyczką, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości opłat. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, taki zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych

jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Są to normalne koszty prowadzenia przedsiębiorstwa w zakresie usług rynku finansowego i jako takie muszą być brane pod uwagę przez przedsiębiorców w ogólnym rachunku ekonomicznym. Pogląd o sposobie obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez pożyczkobiorcę powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. W innym przypadku (tzn. przy uznaniu pełnej dowolności zastrzegania opłat i prowizji) przepis o odsetkach maksymalnych w ogóle nie miałby żadnego znaczenia, skoro każdy mógłby udzielić pożyczki formalnie oprocentowanej według skali 0% wraz z dowolną prowizją (np. w wysokości 100 krotnie przewyższającej wysokość pożyczki).

Sąd w pełni podziela utrwalone orzecznictwo Sądu Okręgowego w Łodzi, nakazujące – również w sprawach, w których zachodzą podstawy do wydania wyroku zaocznego, badanie przedstawionego przez powoda materiału dowodowego pod kątem sprzeczności z ustawą i zasadami współżycia społecznego. I tak w sprawie III Ca 29/16 w wyroku z dnia 5 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi uznał za ewidentnie sprzeczną z dobrymi obyczajami i uczciwymi praktykami kupieckimi zastrzeżenie w umowach tzw. opłat za ryzyko, będących w istocie ukrytym oprocentowaniem. Podobnie negatywnie oceniono tzw. opłatę za obsługę pożyczki w domu w sprawie III Ca 290/16 (na marginesie głównych rozważań).

Rzecz zatem polega na porównaniu kwoty pożyczki, oprocentowania i wysokości dodatkowych opłat i prowizji oraz zbadania, czy są one uzasadnione.

Jak już zostało wskazane – wysokość kwoty zastrzeżonej w umowie z tego tytułu – 4.290 zł – nie przeszła opisanego powyżej testu (nawet przy uwzględnieniu faktu, że pożyczka była udzielona na okres blisko 2 lat), co wskazuje, że jej zastrzeżenie stanowiło niedozwoloną próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wymaga podkreślenia, że **dokonując rozstrzygnięcia w omawianej sprawie Sąd w pełni aprobuje utrwalone orzecznictwo Sądu Okręgowego w Łodzi, zapadające na tle analogicznych spraw, dotyczących opłaty przygotowawczej w umowie pożyczki (sprawy III Ca 1495/16, III Ca 1375/16, III Ca 1374/16, III Ca 1165/16, III Ca 533/16)**. Dodać należy, że ewentualnie w/w opłata prowizyjna (zbliżająca się w nazwie i charakterze do opłaty przygotowawczej) może być kwalifikowane jako niedozwolona klauzula umowna (art. 385¹ § 1 k.c. – tak w wyrokach Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawach III Ca 1495/16, III Ca 1375/16, III Ca 1374/16) i okoliczność tą Sąd musiał uwzględnić z urzędu (niezależnie od jej kwalifikacji prawnej prowadzącej do identycznego skutku). Na marginesie wskazać należy, że w sprawie III Ca 533/16 Sąd Okręgowy w Łodzi zaprezentował jeszcze jeden sposób kwalifikacji opłaty przygotowawczej – w analogicznych sprawach, w których w ogóle nie wykazano zasadności jej pobrania – a mianowicie jako klauzulę niedozwoloną oraz jednocześnie postanowienie umowne sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c. w związku z art. 353¹ k.c.).

Jak już zostało wskazane – wysokość kwoty zastrzeżonej w umowie z tego tytułu – 2400 zł – nie przeszła opisanego powyżej testu, co wskazuje, że jej zastrzeżenie stanowiło niedozwoloną próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. **Skoro opłata prowizyjna odpowiadała 78 % pożyczki na 24 miesiący, to tak naprawdę realne oprocentowanie kapitału w skali roku (nie licząc opłaty przygotowawczej w wysokości 275 zł - 4 pkt 2 a c) wyniosło 7 % odsetek + 39 % w skali roku opłaty prowizyjnej. Nie negując zatem możliwości pobierania dodatkowych opłat i prowizji, podnieść należy, że powinno to dokonywać się w określonych ramach, wyznaczonych przez zakaz obchodzenia przepisów o oprocentowaniu maksymalnym.**

Wreszcie dodać należy, że powód nie wykazał (nie wynika to też z umowy) – w związku z jaką czynnością, czy usługą owa opłata prowizyjna miała być pobrana – tym bardziej, że oprócz niej poprzednik prawny powoda zastrzegł opłatę przygotowawczą w wysokości 275 zł.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uwzględnił powództwo jedynie w pozostałym zakresie, gdyż pozwana nie przedstawiła dowodu spełnienia świadczenia pozostałej kwoty.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. biorąc pod uwagę fakt, że powód wygrał sprawę w 39 % oraz uwzględniając koszty zastępstwa procesowego wynoszące 1.817 zł oraz opłatę sądową w wysokości 250 zł. Z tych kwot należała się do zwrotu na rzecz powoda kwota 806 zł odpowiadająca 39 % całości kosztów procesu.